# SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ

Tento dokument vysvětluje vývoj vztahů mezi EU a Spojeným královstvím po brexitu a nastiňuje právní rámec, který tyto vztahy upravuje. Představuje hlavní politický a institucionální vývoj, např. summit Spojeného království a EU dne 19. května 2025, na němž bylo vytvořeno nové strategické partnerství v návaznosti na „obnovení" vztahů mezi EU a Spojeným královstvím po všeobecných volbách ve Spojeném království v roce 2024, a roli Evropského parlamentu a Parlamentního shromáždění pro partnerství EU – Spojené království při podpoře dialogu.

## PRÁVNÍ ZÁKLAD

— Smlouva o Evropské unii: článek 50 je primárním právním základem, podle nějž EU vyjednala vystoupení Spojeného království. Stanoví postup pro vystoupení členského státu z Evropské unie a pro sjednání a uzavření dohody o vystoupení.

— Podmínky vystoupení Spojeného království z EU upravuje dohoda o vystoupení, která vstoupila v platnost dne 31. ledna 2020. Dohlíží na ni smíšený výbor, kterému společně předsedají EU a Spojené království, a řeší práva občanů, ustanovení o rozluce, přechodné období, finanční ustanovení a rámec správy a řízení. Dohoda o vystoupení zahrnuje Protokol o Irsku/Severním Irsku, který stanoví právní ujednání, jež mají zabránit vzniku tvrdé hranice na ostrově Irsko a zároveň chránit integritu jednotného trhu EU a protokoly týkající se Kypru a Gibraltaru. Tím, že přijala rozhodnutí Rady (EU) 2020/135, uzavřela Rada EU jménem EU dohodu o vystoupení a zajistila institucionální základ pro její provádění.

— Windsorský rámec, přijatý rozhodnutím smíšeného výboru 1/2023, stanoví právně závazná ujednání pro provádění Protokolu o Irsku / Severním Irsku. Upravuje způsob provádění protokolu a obsahuje soubor společných řešení pro problémy, s nimiž se potýkají občané a podniky v Severním Irsku, ale zůstává v mezích právního rámce dohody o vystoupení a zachovává integritu vnitřních trhů EU a Spojeného království.

— Dohoda o obchodu a spolupráci, která byla uzavřena odděleně od dohody o vystoupení, upravuje širší vztah mezi EU a Spojeným královstvím po brexitu počínaje 1. lednem 2021. Obsahuje podrobná ustanovení týkající se obchodu se zbožím a službami, digitálního obchodu, dopravy, energetiky, rybolovu, spolupráce v oblasti vymáhání práva a dalších oblastí. Dále zahrnuje mechanismy k zajištění rovných podmínek a zavádí struktury řízení, jako je Rada partnerství EU – Spojené království, které mají dohlížet na spolupráci a řešení sporů a napomáhat jim. Článek 11 stanoví základ pro zřízení Parlamentního shromáždění pro partnerství EU – Spojené království. Jeho uzavření jménem EU schválila Rada EU v rozhodnutí Rady (EU) 2021/689, které stanoví podmínky pro účast EU v řídicích orgánech dohody o obchodu a spolupráci, včetně Rady partnerství.

## KONTEXT VZTAHŮ MEZI EU A SPOJENÝM KRÁLOVSTVÍM

Spojené království vstoupilo do Evropského hospodářského společenství, z něhož se později vyvinula Evropská unie (EU), v roce 1973. Po řadu desetiletí mělo s Evropským společenstvím jako člen komplikovaný, ale velmi důležitý vztah. V červnu 2016 však Spojené království uspořádalo o svém členství v EU referendum. Voliči se tehdy těsnou většinou hlasů (51,9 %) rozhodli pro vystoupení, a tak začal zdlouhavý a nezřídka kontroverzní politický proces, pro nějž se vžilo označení „brexit". Členství Spojeného království v EU formálně skončilo 31. ledna 2020.

## CÍLE SPOLUPRÁCE MEZI EU A SPOJENÝM KRÁLOVSTVÍM

Cílem spolupráce mezi EU a Spojeným královstvím je řídit vystoupení Spojeného království z EU a následné vztahy po brexitu, jak je stanoveno v dohodě o vystoupení a dohodě o obchodu a spolupráci. Tyto dohody poskytují rámec pro spolupráci v oblastech společného zájmu, stanoví podmínky pro provádění Protokolu o Irsku / Severním Irsku a usnadňují institucionální dialog prostřednictvím řídicích orgánů, jako je Rada partnerství a Parlamentní shromáždění pro partnerství EU – Spojené království.

## DOSAŽENÉ VÝSLEDKY

### A. Vývoj vztahů mezi EU a Spojeným královstvím

Vztahy mezi oběma stranami jsou sice upraveny formálními dohodami, zpočátku však byly poznamenány velkým napětím. Jedním z hlavních zdrojů napětí bylo provádění Protokolu o Irsku a Severním Irsku. Bod zlomu nastal v únoru 2023, kdy byl dohodnut Windsorský rámec, který přinesl řešení problémů, jež se objevily při provádění protokolu. Pomohl stabilizovat vzájemné vztahy a obnovit konstruktivní dialog.

V roce 2024 proběhly ve Spojeném království parlamentní volby a nová labouristická vláda vzápětí dala vzájemným vztahům nový strategický rozměr. Řízení vztahů mezi EU a Spojeným královstvím bylo centralizováno v rámci vládního kabinetu a ministrem pro vztahy s EU byl jmenován Nick Thomas-Symonds. Britská vláda sice vyloučila, že by se Spojené království mohlo opět stát součástí jednotného trhu EU, celní unie či zóny volného pohybu, nicméně zdůraznila, že je odhodlána budovat s EU dlouhodobé strategické partnerství. Výsledkem bylo konání prvního summitu EU a Spojeného království dne 19. května 2025 v Londýně, v jehož rámci vzniklo nové strategické partnerství. Byly oficiálně přijaty tři dokumenty: společné prohlášení ze summitu EU a Spojeného království, obecná shoda o obnovené agendě pro spolupráci mezi EU a Spojeným královstvím a partnerství v oblasti bezpečnosti a obrany. Obě strany se rovněž dohodly, že budou každoročně pořádat summit. Na summitu v roce 2025 se EU a Spojené království dohodly, že budou usilovat o „vyvážený" program získávání zkušeností pro mládež, o přidružení Spojeného království k programu Erasmus+, dohodu o uplatňování sanitárních a fytosanitárních opatření a dohodu propojující jejich systémy obchodování s emisemi.

V roce 2026 se očekává druhý summit EU a Spojeného království, který bude navazovat na summit konaný v květnu 2025 a jehož cílem bude dokončit probíhající jednání o programu získávání zkušeností pro mládež, dohodě o sanitárních a fytosanitárních

opatřeních a dohodě o ETS. EU a Spojené království rovněž uzavřely předběžná jednání o účasti Spojeného království na vnitřním trhu EU s elektřinou.

V prosinci 2025 bylo oznámeno, že Spojené království se připojí k programu Erasmus + na akademický rok 2027–2028 a o jeho další účasti se bude jednat. Mezi další sdílené prioritní oblasti patří námořní bezpečnost a ochrana, rozvojová spolupráce, vnitřní bezpečnost a justiční spolupráce, finanční a vojenská podpora Ukrajiny a boj proti nelegální migraci. Větší angažovanost v oblasti bezpečnosti a prohlubování vzájemné spolupráce jsou do značné míry motivovány současnou geopolitickou situací, kterou charakterizuje zejména ruská útočná válka proti Ukrajině a změny v celkovém bezpečnostním prostředí.

### B. Parlamentní shromáždění pro partnerství EU – Spojené království

Parlamentní shromáždění pro partnerství EU – Spojené království je meziparlamentní orgán ustavený v roce 2021 na základě dohody o obchodu a spolupráci. Tento orgán odpovídá za nejbezprostřednější parlamentní kontrolu vztahů mezi EU a Spojeným královstvím. Slouží poslancům a poslankyním jako fórum pro výměnu názorů na vztahy mezi EU a Spojeným královstvím s vyššími úředníky z EU a Spojeného království. Dostává rovněž aktuální informace od Rady partnerství, hlavního společného orgánu EU a Spojeného království, který dohlíží na provádění dohody o obchodu a spolupráci, a předkládá Radě partnerství doporučení za účelem posílení spolupráce mezi EU a Spojeným královstvím. Tvoří jej 70 poslanců a poslankyň: 35 z parlamentu Spojeného království (Dolní sněmovny a Sněmovny lordů) a 35 z Evropského parlamentu (z delegace Parlamentu v Parlamentním shromáždění pro partnerství). Schází se dvakrát ročně, jednou v některém z pracovních míst Evropského parlamentu a jednou v britském parlamentu.

Dosud se parlamentní shromáždění sešlo sedmkrát, přičemž poslední shromáždění se konalo ve dnech 16.–17. března 2026 v Bruselu. Poslanci a poslankyně diskutovali o současném stavu v Radě partnerství, ekonomické bezpečnosti, místním a regionálním rozměru vzájemných vztahů a o spolupráci v oblasti bezpečnosti a obrany. Ve svém doporučení parlamentní shromáždění uvítalo pokrok v jednáních mezi EU a Spojeným královstvím a vyzvalo obě strany, aby jeho zástupce zapojily do budoucích summitů EU – Spojené království. Příští shromáždění se má konat ve dnech 16. a 17. listopadu 2026 v Londýně.

## ÚLOHA EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Evropský parlament pozorně sleduje provádění dohod mezi EU a Spojeným královstvím. Dne 27. listopadu 2025 přijal usnesení o provádění dohody o obchodu a spolupráci mezi EU a Spojeným královstvím. V něm zdůrazňuje, že EU a Spojené království by měly využít příznivé politické situace po summitu v roce 2025 k vybudování užšího a strukturovanějšího partnerství založeného na plném provádění dohody o vystoupení, Windsorského rámce a dohody o obchodu a spolupráci, se zvláštním zaměřením na bezpečnost a obranu, usnadnění obchodu, energetiku a spolupráci v oblasti regulace. Jedná se o druhé hodnocení Parlamentu, pokud jde o provádění dohody o obchodu a spolupráci, od jejího vstupu v platnost v květnu 2021.

V únoru 2026 navštívila předsedkyně Evropského parlamentu Roberta Metsolová Londýn a podpořila prohloubení vazeb mezi EU a Spojeným královstvím, zejména

v oblasti bezpečnosti a obrany, ekonomické bezpečnosti, obchodu, cel, výzkumu, migrace a energetiky.

Tento dokument vypracovalo oddělení Evropského parlamentu pro Evropu: rozšíření, západní Evropa a severní spolupráce. Další informace o Parlamentním shromáždění pro partnerství naleznete na internetových stránkách delegace Evropského parlamentu v Parlamentním shromáždění pro partnerství EU – Spojené království.

Clotilde Chantal Claudie Sebag
04/2026